

İLAÇ SEKTÖRÜ 2023 VİZYONU

- 1) İlaç endüstrisinde endüstriyel yenilik şartları belirlenip sürdürülmelidir.
- 2) Endüstride verimliliği arttıracak önlemler alarak müstahzar ilaç, ilaç hammaddesi ve biyoteknoloji ürünlerinde teknoloji transferi vazgeçilmez bir uğraş olarak kabul edilmelidir.
- 3) Üniversitelerin Eczacılık, Tıp, Biyoloji ve Kimya fakülteleri ile birlikte İstanbul ve/veya Ankara'da bir bilim/teknoloji parkı kurulması teşvik edilmeli, genel bütçeden destek ve AB kaynaklarından azami katkı sağlanmalıdır.
- 4) Erken geliştirmeyi teşvik eden fonlara yönelik bir ulaşım mekanizması oluşturulmalıdır.
- 5) Araştırmalar ve geliştirmenin ilk evreleri ekseriya bir üniversite ortamında gerçekleşmekle birlikte, tanıya yardımcı testler akademik ortama nazaran ticari işletmelerde daha iyi geliştirilir. Burada bir dizi sorunlar boy göstermektedir. Kamu sektöründen-özel sektörden mali kaynakların sağlanması, vergi imtiyazları veya uzun süreli patent koruması gibi ticari teşviklere ihtiyaç olacaktır. Tanıya yardımcı yöntemler ve aşılar gibi ürünler üzerinde erken dönem testlerini gerçekleştirmek için araştırmacılara gerekli imkanları sağlamak üzere bir özerk araştırma merkezi kurulmalıdır. Sonuçlar araştırma programlarına geri-bildirim yoluyla yansıtılabilir veya ticari gelişme yollarına girmek için yeterli ölçüde özendirici olabilir.
- 6) Ana hedeflerden biri gerekli eğitimden geçmiş personelin sürekli değişen bir bilgi tabanına erişmek ve kendisini o tabana adapte etmek için teknolojilerden yararlanabilecek nitelikte olmasını sağlamak olmalıdır. İleriye yönelik planlama teknolojik, demografik ve diğer trendler ile ilgili olarak sistematik bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Mesleki sınırlar giderek belirsizleşecek ve ihtiyaç duyulan beceriler ağırlık kazanacaktır. Gelecekte paralel hiyerarşiler arasında hali hazırda mevcut olan değişken etkileşimlerin yerini alacak farklı beceri gruplaşmalarına daha fazla önem verilecektir. Farklı meslek grupları birbirlerinden ayrı olarak düşünülmemelidir ve politikalar sağlık profesyonellerinden gelen spesifik girdiler ve bunları gerçekleştirmek için gereken beceriler ve eğitim açısından sağlanan girdilerin değerlendirilmesine dayandırılmalıdır.
- 7) Sorumluluğun, iş yoğunluğunun ve akademik sorumluluklar da dahil olmak üzere son derece kalifiye görevlerin uygun bir seviyede ödüllendirilmesi şarttır. Eğer Sağlık Bakanlığı veya Bilim ve Teknoloji Bakanlığı T.İ.K veya onun yerini alan kurum reaktif bir organizasyondan proaktif bir organizasyona geçiş yapacak ise bu son derece önemli bir boyuttur. Yönetmelik olsun olmasın sorumluluk mevkiilerinde bulunanların performansı yeniliği özendirme ve sürdürme yetenekleri ile ilgili olarak değerlendirilmelidir. Öğretim bu ihtiyacı yansıtmalıdır.
- 8) Biyotıp ve sağlık bilgileri hakkında genel bir gündem belirlemek için bir Ulusal Sağlık Bilgi Platformu kurulması uygun olacaktır.

Bu yalnızca teknik konuları değil aynı zamanda mesleki, sosyal ve etik konuları ele alan birden çok disiplini içine alan, birden çok alanla ilgilenen bir araştırma ve uygulama stratejisini geliştirme ve ileriye götürme görevi üstlenmiş birden çok konuyla ilgilenen hükümet-dışı (NGO) bir grup olmalıdır.

Sağlık bilgilerine yönelik araştırma ve geliştirme Sağlık Bakanlığı veya Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, TİK ve Araştırma Konseyleri ve diğer kurumlar arasında kararlaştırılan uzun-vadeli mali kaynak konusunda ulusal öncelikler belirlenmelidir.

Ulusal Sağlık ve İlaç platformu elektronik sağlık bakımı bilgi sistemlerinin geliştirilmesinden kaynaklanacak maliyetleri, faydaları ve riskleri gerçekçi bir şekilde değerlendirmelidir. Kamu-özel ortaklığı potansiyeli araştırılmalıdır.

Sağlık Servisleri, Endüstri ve Akademik Çevreler

9) Girişim Kültürü

9.1 Endüstrideki yeniliğin kamu sektöründeki yeniliğin yanı sıra devlet kurumlarındaki yeniliklerle eşleştirilmesi gerekmektedir. Yüksek Öğrenim kurumları, endüstri, devlet kurumları ve gönüllü kuruluşlar arasındaki bağlantıların kalitesi, kamu hizmetlerinde yenilik ve organizasyonel iyileşmeye verilen ödüller, çok kaliteli konuyla ilgili ve erişilebilir eğitim, düşük enflasyon ve bilim ve teknoloji konularından haberdar nüfus girişim kültürüne katkıda bulunan faktörlerden bazılarıdır.

9.2 Araştırmacıların kamu sektörü ile özel sektör arasında gidiş-geliş özendirmelidir. Endüstri personeli akademik ortamlarda bulunabilmelidir; hali hazırda, beklenti daha çok akademisyenlerin endüstride çalışması yönündedir. Amaç sektörler arasında serbest beyingücü akışı olmalıdır: kamu sektöründeki çalışma koşulları önemli bir engelleyici faktördür. Bunun giderilmesi ülke dışına beyin gücünün transferini engelleyecektir.

9.3 Biyoteknoloji sektörünün oluşması ve yaygınlaşması çok önemlidir. Hükümetler bir yandan yeni teknolojileri arama ve seçici olarak kabul etme yönünde gayret sarfederken diğer yandan da keşif ve keşiflerin kullanılması yönünde eşzamanlı olarak teşvikler getirme çabası içinde olmalıdırlar. Yenilik ile kaynakların kontrolü arasında sağlık bakımında yaşanan gerilim giderek belirgin hal alacaktır.

9.4 Sağlık Bakanlığı, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK ve TİK ve diğer ilgili kurum ve kuruluşların sağlık bakımının geliştirilmesinde yetkinlik ve kaydadeğer bir iyileşme ortaya koyabilmesi için şu anki reaktif duruşundan proaktif duruşa doğru bir yeniden-yönlenme içine girmesi ve mükerrer Ar-Ge'den kaçınmak için kilit yeniliklerin benimsenmesi ve satın alınması ve diğer ülkelere kaptırılan kapasitelerin telafi edilmesi yönünde girişimlerde bulunması gerekmektedir. Etkisiz ve şart olmayan tedavi yöntemlerinin ve ilaçların tanımlanması, geri ödmeden kaldırılması ve sağlık hizmetinden çıkarılması gerekmektedir. Bağlantılı veritabanları içindeki Sağlık Bakanlığı veya Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK ve T.İ.K bilgilerinin kullanılması ve hastanın elinde bulunan kayıtların yaratılması da dahil olmak

üzere bilginin rekabet gücündeki kilit faktörlerden biri olduğunu vurgulamak isteriz.

10) Teknoloji Transferi

Türkiye ilaç keşfi, biyoteknoloji ve yaşam bilimleri sektöründe zayıf bir durumdadır. Türkiye’de biyoteknolojiyi bir yere getirmede kaydedilen özendirici ilerlemeyi bürokratik engeller ve fikir geliştirme desteğine erişim, düzenleyici kurallar, etik onayı, hayvanların kullanılması, klinik deneylerin düzenlenmesi ve Sağlık Bakanlığının duyarsızlığı da dahil diğer engeller yavaşlatabilir. Ülkenin istenilen bilimsel ve teknolojik seviyeye ulaşabilmesi ve geliştirmesi için, fikirlerin ve keşiflerin pazara çıkarılma verimin artırılmasına yönelik sistemler ve süreçlerin keskinleştirilmesi, sürekli değerlendirilmesi ve teşviki gerekmektedir. Biyoteknolojik ürünler, müstahzar ilaç ve ilaç hammaddesi üretimi ve geliştirilmesinde teknoloji transferinin bir uğraş olarak geliştirilmesini ve verimliliğini arttıracak önlemlerin alınması şarttır.

10.1. Araştırma, Geliştirme ve Teknoloji transferi uğraşı bir bütçe ve sekretaryası ile birlikte kendi özerk kuruluşuna sahip olmalıdır. Teknoloji transferi fonksiyonu üniversite veya diğer idari hiyerarşilerin içine tıkalı kalmamalıdır. Teknoloji transferi ticari geliştirme için araştırma çıktılarının en iyi şekilde tanımlanması ve seçilmesini sağlayacak şekilde konumlandırılmalıdır. Büyük üniversitelerden bazıları uluslararası standartlara uygun nitelikte teknoloji transferi yapan ve risk sermayesi şirketleri ve diğer fon kaynakları ile bağlantıları olan tümüyle kendilerine ait pazarlama yan kuruluşları kurmalı ve mevcut bilgilerini endüstri ile paylaşımları gerekmektedir. Tercihen bu şirketlerin yöneticileri endüstride başarılı bir sicile sahip olmalıdır. Akademik ücret ölçekleri en iyi insanları çekecek ölçüde doyurucu değildir. Birden çok kurumu içine alan konsorsiyumlar üzerinde durulmalıdır ve üzerine inşa edilecek mevcut örnekler de bulunmaktadır.

10.2. İstanbul’da veya Ankara’da sağlık alanında bir bilim parkı kurulmasını ilaveten TÜBİTAK’ın daha da geliştirilmesini ve daha aktif bir rol almasını tavsiye ediyoruz.

Bununla birlikte, yatırım ve fon kaynakları, biyoteknoloji veya genç bilgi teknolojisi şirketleri (start-up companies) üretiminde yeterli performansı sergileyemeyebilir. Büyük okullar teknoloji transferi gibi konular hakkında dahi önemli ölçüde bir işbirliğine girmemektedir. Üniversitelerin Eczacılık, Tıp, Biyoloji ve Kimya Fakülteleri işbirliği yapılacak alanları ortaya çıkarmak için müşterek çaba içine girmelidir, özellikle de sağlık araştırmalarına yönelik bir teknoloji transferi işletmesinin kurulması alanında.

10.3. Büyük şirketler daha çok ürün geliştirmenin sonraki evrelerinde ve pazarlama evresinde işin içine girmekle birlikte, akademik gruplar ve küçük/orta ölçekli işletmeler giderek artan şekilde keşfin ön saflarında yer alıp erken geliştirme evresinde boy gösterecektir. Bu alanda potansiyelimiz bilimsel analizlerle tespit edilmelidir.

11) Endüstriyel Yenilik

Biyoteknoloji ve ilaç endüstrilerinin algılamasına göre genetiğin hangi gelişmeleri beraberinde getireceğinin sağlık bakımı hizmetleri içinde yeterli ölçüde anlaşılammaktadır. Dahası genetiği tıpta ve daha genel olarak sağlık bakımı alanı ile bütünleştirme sorumluluklarına ilişkin belirsizlik vardır. Eğer Türkiye genom araştırmalarından ve bilim ve teknolojiye süratle büyüyen diğeri alanlardan yararlanmada ön saflarda yer alacaksa, endüstriyel yeniliğe ve Ar-Ge yatırımlarına sıcak bakan bir ortamın oluşturulması olmazsa olmaz bir şart durumundadır.

12) Türkiye uluslararası sermayenin cazip bulduğı bir yatırım ve teknoloji merkezi haline gelmelidir. Bu nedenle ülkenin tüm bilimsel bilgi birikimi yatırım ve teşviklerle desteklenmeli, müstahzar ilaç ve ilaç hammaddesi üretiminde zaten varolan potansiyel uluslararası boyutta teknolojik yatırıma yönlendirilmelidir.

Kaya Turgut